

Intussen werkte hij al lang aan een nieuw project, zijn nieuwe watermachine, die zonder behulp van de wind het water uit de polders kon malen. Zijn tekening kwam in het begin van 1782 klaar en reeds op 29 maart van dat jaar kreeg hij er octrooi op van de Staten van Holland en West-Friesland¹⁸). Het principe ervan berustte op één of meer roltrommels, die door paarden moesten worden getrokken. Ook hiervan bestaat nog een keurige tekening in het Algemeen Rijksarchief¹⁹).

Maar ook dit succes verbeterde zijn vermogenstoestand niet, want hij leende op 12 augustus 1783 nog eens f 500,— van Herman Oostendorp op zijn huis aan de Oude Dijk²⁰). Zijn machtiging aan de solliciteur Jan Spruyt te Rotterdam, verleend op 14 januari 1783, om al zijn vorderingen te innen, had kennelijk te weinig opgeleverd²¹).

Op respectievelijk 8 en 11 april had hij al een compromis gesloten met de mr. metselaar Herman van Diem, die hem arbeidsloon en geleverd materiaal schuldig was. De timmerlui Anthony Kortleven, Maarten Nederdijk, Adam van Zijl en Willem van Outheusden stelden zijn vordering op basis van de ingeleverde gezegelde stukken op f 1120,—²²).

Vond Van Diem de rekening van het timmerwerk te hoog, Jacob van de Werken meende dat die van het metselwerk de perken te buiten ging. Ook de hoogte hiervan werd door arbitrage van de mr. metselaars Jan de Quack, Dingeman Danserweg, Willem Gildenhuys en Frans Vermaat geregeld²³).

Op 26 maart 1784 stelde de procureur Jan Spruyt zich voor het Gerecht van Kralingen borg ten behoeve van Jacob van de Werken voor de betaling van het bedrag, waartoe deze op die dag veroordeeld werd ten gunste van de Rotterdamse koopman Herman van Liesvelt²⁴).

Jacob zag geen uitweg meer en gaf de volgende dag aan notaris Jacob van Waning en gerechtsbode Dirk van Es volmacht om zijn boedel te liquideren en de schulden te vereffenen, zijn huis en erf te verkopen en zijn vordering, groot f 1120,—, op de Rietveldse polder wegens verricht werk aan de Rietveldse sluis, welk bedrag in 1785 invorderbaar zou worden, te innen²⁵). Verder beloofde hij uit zijn verdiensten van tijd tot tijd zijn schulden af te betalen, nu hij op het punt stond een belangrijk aangenomen werk in Oostenrijks Vlaanderen uit te voeren. Waaruit dit werk bestond is niet achterhaald.

De crediteurenvergadering ging in april 1784 akkoord met een pondpondsgewijze betaling, met het voorbehoud, dat men tot